

Československý týdeník - Evropské vydání Tschechoslovakische Wochenzeitung - Europäische Ausgabe

AMERICKÉ LISTY: Vychází každý pátek • Vydává a tiskne: Universum
Sokol Publ. • Vedoucí redaktor: Josef Martínek • Evropský redaktor:
Miroslav Fišera • Adresa redakce: AL, Postfach 3, 8027 Zürich
Roční předplatné S. Fr. 50.00.

AMERICKÉ LISTY: Erscheint jeden Freitag • Herausgeber: Universum
Sokol Publ. Chefredakteur: Josef Martínek • Redakteur für Europa:
Miroslav Fišera • Anschrift der Redaktion: AL, Postfach 3,
8027 Zürich • Abonnement: S. Fr. 50.00 (jährlich).

GREGRÜNDET 1874 (New Yorkské Listy) • FREITAG 2. FEBRUAR 1973 • POSTFACH 3, 8027 ZÜRICH, (SCHWEIZ) Nr. 5. • PREIS S. FR. 1.00.

Kam kráčí Gustav Husák?

Tisková agentura Reuter vydala obsáhlý komentář svého spolupracovníka Marcuse Ferrara o Gustavu Husákově. Podnětem k tomuto hodnocení byly nedávné Husákovy šedesátiny a fakta a gesta, která s tím souvisela. Komentátor zaznamenává nejen vysoký stupeň vřelosti sovětské oficiální gratulace, nýbrž i skutečnost, že blahopřání Husákově osobně odevzdal velvyslanec Červoněnko. Překypující chvála při

takových příležitostech bývá v komunistickém světě celkem běžnou věcí — říká se v komentáři — avšak v tomto případě se tak výrazná podpora Gustava Husáka dá považovat i za kalkulovaný sovětský tah, který má obyvatelům Československa i cizincům dokázat, že Husák má stále důvěru Moskvy.

Tento signál přichází ve významnou chvíli. Od doby, kdy Husák převzal moc, se totiž neustále spekulovalo o tom, že by jeho pozice mohla být chrožena tlakem radikálů. Jestliže dnes Moskva dává jasně najevo, že podporuje Husáka, který má pověst aspoň relativně umírněného politika, shoduje se to i s vývojem v Polsku a Maďarsku. Dále se v komentáři říká, že Sověti nezakolísali v podpoře Husáka od chvíle, kdy Husákovu politiku schválil Brežněv osobně v Praze na tribuně sjezdu KSČ v květnu 1971.

Připomíná se dále, že Husák při různých příležitostech opakoval, že se nebudou konat vykonstruované procesy ve stylu padesátých let. Zároveň se však také upozorňuje, že zkušenosti posledních let potvrzují, že Husák dovede být tvrdý, domnívali se, že to situace vyžaduje. Liberálové, kteří mu dopomohli do nejvyšší stranické funkce — protože, nechtěli, aby se jí ujal radikálnější muž — byli krutě zklamáni přísností a důkladností neustálých čistek. Jako příznačné se také uvádí, že jeden z těch, kdo Husáka podporovali, dokonce bývalý Husákův osobní přítel, Milan Hubl, dostal jeden z nejtěžších trestů v procesech loňského léta.

**Upozorňujeme slovenských krajanov v Európe, že naše vydavateľstvo vydáva tak-
tiež slovenský týždeník New Yorkský Deník. Sú to noviny so sedemdesiatročnou tradíciou česko-slovenskej vzájomnosti. Ak by ste mali záujem o ukážkové číslo, obráťte sa na adresu: Postfach 3, 8027 Zürich.**

Švédský ministerský předseda Olaf Palme je, jak známo, velkým přítelem severního Vietnamu. Stupňuje své sympatie už po několik let a projevuje je nejen ve formě všelijakých protestů vůči Spojeným státům, v nichž je často zcela osamocen a bez podpory švédského obyvatelstva, ale — hlavně — ve formě velkorysých finančních a materiálních podpor severního Vietnamu. Dopláci na to ovšem švédský lid, poplatníci. Švédsko má nejvyšší daně z příjmu ze třiaadvaceti západních zemí, jak o tom svědčí naše tabulka. Za Palmeho velkorysost musí tedy Švédové těžce platit. Tabulka je v přepočtu na centy z celkové národní produkce jednotlivých zemí.

Švédsko	43.0¢
Holandsko	39.7
Dánsko	38.7
Norsko	38.4
Spoj. Království	36.6
Francie	36.3
Rakousko	35.8
Záp. Německo	34.0
Belgie	33.8
Finsko	32.8
Lucemburko	32.4
Kanada	30.2
Itálie	30.1
Irsko	29.8
Island	28.6
Spojené státy	27.9
Řecko	26.3
Austrálie	24.4
Švýcarsko	21.5
Portugalsko	21.1
Turecko	20.4
Japonsko	19.4
Španělsko	19.2

O budoucnosti Evropy

Blažej Vilím (Londýn)

V listopadu konala se v Paříži konference hlav států a vlád devíti evropských zemí, které od začátku letošního roku jsou sdruženy v rozšířeném Evropském hospodářském společenství s 250 miliony obyvatel. Výsledkem jednání bylo prohlášení, které slibuje, že do sedmi let — v r. 1980 — bude Evropa sjednocena nejenom hospodářsky, dokonce s jednotnou měnou, ale že také bude dosaženo jednoty politické.

I státníkům je dovoleno vyjádřit svoje touhy a naděje. Dohoda v Paříži by ovšem nebyla tak snadná, kdyby došlo k pokusu o vyjádření toho, jak politická jednotna bude vypadat. Již tvůrci Římské dohody o EHS věřili, že hospodářská jednotna vytvoří automaticky předpoklady pro jednotu politickou. Její forma byla ponechána budoucnosti. Stát Evropa, Spojené státy evropské, nebo Federace evropských států. Na tuto otázku ovšem neodpovídá ani pařížské prohlášení.

Nová globální zahraniční politika presidenta Nixonova i Sovětů postavila doposud nejednotnou západní Evropu před řadu problémů. Jejich řešení nebude snadné. Uvolnění napětí ve světě posiluje snahy v americkém kongresu a senátu o přehodnocení nákladných zahraničních závazků USA a názory, že počet amerických jednotek v Evropě má být podstatně snížen. Otevřená náruč Sovětů, se kterou se obrací k západní Evropě, vyvolává zde ovšem spíše opatrnost než nadšení. Osud Československa je stále ještě v paměti. Nezapomíná se také, že jen jasný projev presidenta Johnsona odvrátil tehdy nebezpečí, že Sověty uplatní Brežněvovu doktrinu i v Rumunsku a patrně v Jugoslávii. V Evropě nikdo nepochybuje o tom, že závazky Ameriky v Atlantickém paktu, a přítomnost amerických jednotek zůstávají i nyní podmínkou bezpečnosti západní Evropy. Jde ovšem o to, aby se stejně smýšlelo také ve Washingtonu.

Nixonova zahraniční politika směřující k politické dohodě a hospodářské spolupráci s komunistickými zeměmi vyvolává obavy, jak se projeví v budoucí účasti Ameriky v Atlantickém paktu a v jejím poměru k Evropě. Projev presidenta Nixonova na prahu nového období presidentství tyto obavy nerozptýlil. Oznámil světu, že Amerika se vzdává úlohy světového policisty zájmů nekomunistických států, od kterých očekává jejich vlastní příspěvek k hájení své suverenity. To bylo nepochybně řečeno také na adresu Evropy a je to požadavek jistě oprávněný. Neodpovídá ovšem na naléhavou otázku Evropy. Poražený kandidát v presidentských volbách McGovern řekl — v Londýně — že "útok na Evropu by se rovnal útoku na Spojené státy". To bylo doposud samozřejmě ve Washingtonu jako v Moskvě. Evropa ovšem čeká, zda to bude platit i v budoucnosti. Ujistění poraženého kandidáta samozřejmě nestačí.

Nixonova reálná politika vychází ze zkušeností bezvýchodné, dlouho trvající studené války a obětí USA nejen v dolarech, ale i v životech Američanů. Zkušenosti z Vietnamu zaznívaly z celého posledního projevu presidenta. Nelze pochybovat o tom, že poměr k Evropě bude v nové politice ovlivněn také zkušenostmi z minulosti.

Při politické rozdrobenosti, během čtvrt století, vyrostla Evropa z poválečného popela v hospodářskou velmoc.

Utvořením Atlantického paktu byla zbavena obav, že ji může postihnout osud východní Evropy. S přímou americkou finanční podporou a pod deštníkem vojenských bezpečnostních záruk mohla obnovit a vyvíjet svoje hospodářství. Během té doby se však zakořenilo přesvědčení, že vlastně bezpečnost a osud Evropy jsou záležitostí Američanů, a že Evropané se mohou věnovat jen svým hospodářským problémům. To dělali. Evropa

se postavila hospodářsky na vlastní nohy, jak si to Američané přáli a její zahraniční obchod kvetl. Při tom ovšem od šedesátých let dolary, které Američané pumpovali do Evropy, si z iniciativy generála de Gaulle konvertovala za americké zlato a s velkým úspěchem vyplundrovala americký zlatý poklad. De Gaulle dokonce vyhnal Američany z Francie, aby si chránili Evropu odkud chtějí.

(Pokrač. na str. 2)

Varšavský pakt-NATO

Podle posledních zpráv dohodly se Spojené státy, Moskva a dalších 17 států na zásadách, na podkladě kterých budou moci být zahájeny ve Vídni předběžné rozhovory o snížení vojenských sil ve střední Evropě. V praxi to má znamenat snížení počtu obou armád — NATA i Varšavského paktu. Západ trvá na požadavku, že se to má stát v poměru čtyři ku jedné ve prospěch západu, neboli NATA. Znamenalo by to, že Sov. svaz by odvolal čtyři a Západ jednu divizi. Požadavek USA je odůvodňován tím, že sovětské armády jsou ke středu Evropy mnohem blíže než armády západní.

VE ZKRATCE

Podle zpráv z Washingtonu prezident Nixon patrně navštíví západní Evropu v březnu. • V tureckém parlamentu došlo k bouřím, když vláda oznámila prodloužení stanného práva. Tvrzení, že turecká policie mučí vyšetřovance prohlásil mluvčí vlády za lži. — Před soudem v Ankaře se nyní projednává obžaloba proti 268 jedincům, obviněným z protistátní činnosti. Většina obžalovaných byla prý zapojena do přípravy komunistického puče. Je mezi nimi hodně vysokoškolských studentů i profesorů. Obviněným hrozí tresty až do patnácti let. •

O ČESKOSLOVENSKU

Mladí mají zachránit Dialog na cestě?

Bratislavská Tesla, závod na výrobu radiopřijímačů, plnila loni plán na necelých 90 procent. Vzhledem k požadavkům distribuce, která odmítá "ležáky", se často měnil sortiment, vyráběly se malé série, opožďovali se dodavatelé a tím vším trpěla kvalita. Procento reklamací činilo 2,7%, což je hodně. Ted' mají situaci zachránit "mládežnické linky", které své výrobky označují zvláštními záručními listy.

Průzkum o racionalizaci

V Ostravě uspořádal nedávno městský výbor KSČ průzkum, co vědí lidé o tzv. komplexní socialistické racionalizaci v průmyslu. Celá čtvrtina dotázaných neměla vůbec ponětí o tom, že v jejich podniku existuje nějaký racionalizační plán, natož aby znala kroky, které se k tomu údajně činí. Celá desetina dotázaných ani nevěděla, co to ona racionalizace vlastně je.

Evidence bytových žádostí

Pražský Národní výbor o pět jednou usiluje o "nastolení trvalého pořádku v evidenci žádostí o byt". Od války se mu to zatím nepodařilo. Přes veškerou výstavbu leží na obvodních výborech hlavního města republiky na 40.000 žádostí o byt. Vedoucí bytového odboru J. Nováková nyní prohlásila, že při přidělování bytů bude hrát roli i to, jak se uchazeč podílí na práci ve prospěch společnosti. Takže i tady zasáhne kádrovák!

Židovské hřbitovy

Pražská Židovská náboženská obec zřídila hřbitovní komisi pro české kraje, která má začít se soustavnou péčí o židovské hřbitovy. Podle posledních údajů je jich v českých zemích téměř 450, převážně naprosto opuštěných. Mnohé z nich byly rukou vandálů zpuštěny. Tak ještě nedávno hřbitovy v Beceřovicích a v Rakovníku. Komise zatím stačila na úpravu těchto poškozených památných míst, jakož i na úpravu hřbitovů v Benešově, v Golčově Jeníkově a jinde.

AMERICKÉ LISTY — Československo-americký týdeník pro politiku, kulturu a hospodářství. — Vychází každý pátek. Vydává a tiskne: Universum Sokol Publ. — Vedoucí redaktor: Josef Martinek; výkonný red. Frank Svehla. — Nevyžádané rukopisy se nevracejí. — Roční předplatné \$6.00. Kanada \$7.00, ostatní cizina \$8.00. — Adresa redakce a administrace: 283 Oak St., Perth Amboy, New Jersey, N. J. 08861. tel. (201) 826-1998.

AMERICKÉ LISTY — Czechoslovak-American political, cultural and economic's weekly. Published every Friday. Publisher and Printer: Universum Sokol Publ. — Editor in Chief: Joseph Martinek; managing editor Frank Svehla. — Subscription \$6.00. Canada \$7.00. Business and Editorial office: 283 Oak Street, Perth Amboy, NJ. 08861 — Second class postage paid in Perth Amboy.

K jistému náznaku dialogu došlo mezi Československem a Spojenými státy. V uplynulých dnech přispěl k němu velvyslanec Dušan Spáčil — který hovořil v klubu žen, činných v demokratické straně USA. Prohlásil, že vlády obou zemí mohou zahájit dialog, který by vedl k upevnění mezinárodních vztahů na zásadách nezasahování a mírové koexistence. Podle pana velvyslance finanční pohledávky a protipohledávky mezi oběma zeměmi se můžou vzájemně vyrovnat a lehce se prý také dají vyřešit i otázky konzulační dohody a dohody o kulturní a vědecké výměně. Nevíme sice co pan velvyslanec má na mysli, když hovoří i o pohledávkách "z druhé" strany (snad Amerika?, pozn. red.) — zato však velmi dobře rozumíme tomu, když hovoří o "zásadách nezasahování".

Bojí se i trampů

Ministerstvo vnitra zakázalo další činnost trampského Klubu Jacka Londona. Klub sdružoval trampské osady nejenom v okolí Prahy, ale i v jiných místech a dokonce i na Slovensku. Byl založen před 40 lety, zakázán po únoru 1948, a obnovil svoji činnost v době pražského jara. Ve třicátých letech byl klub střediskem pražské mládeže všech politických stran a svobodnou diskusní platformou, ze které vůdcům stran vzniklo mnoho starostí. Tato tradice patrně straší ještě dnes.

Česká opera v Itálii

Brněnská zpěvačka Hana Janků vystoupila v římské opeře v Pucciniho zpěvohře Turandot, za což ji tamní kritika velice pochválila. Ze 14-denního turné po Itálii se vrátila opera ostravského Státního divadla, která hrála v 7 městech Čajkovského Oněgina.

Jubileum krajináře

Český malíř, národní umělec Vincenc Beneš se dožil 90 let. Je znám jako vyzrálý autor, v jehož díle je zobrazena především česká krajina. K narozeninám mu vedle mnoha umělců blahopřáli i oficiální státní činitelé.

O budoucnosti Evropy

(Dokončení se str. 1)

V létě 1971 byla Evropa překvapena, když vyšlo najevo, že při všech závazcích ve světě jsou Američané schopni myslet také na sebe. Došlo tehdy k stížení dovozu do USA, které podle odhadů stálo v Evropě sto tisíc osob zaměstnání. Ochranná opatření nebyla ovšem nic jiného, než důsledek soustavného evropského útoku na dolar a americké zlato. Ale i při tom způsobila v Evropě rozčilení nad tím, co si Američané mohou dovolit proti Evropanům. O nic příznivěji nebyla a nejsou přijímány dotazy Američanů o tom, kolik hospodářsky kvetoucí Evropa je ochotna přispět na udržování amerických sil, či chce-li převzít některé závazky Ameriky v Atlantickém paktu.

Po návštěvách presidenta Nixona v Pekingu a Moskvě došlo v Evropě k dalšímu rozčilení. Nejednalo se o Evropě bez ní? Nepřipravuje se nová, tentokrát globální Jalta, na které tři velmoci se dohodnou o rozdělení zájmových sfér v celém světě? Toto podezření jistě přispělo k rozhodnutí, že do sedmi let má být Evropa politicky jednotná. Je ovšem třeba přiznat, že při všech obavách, aby Evropa nezůstala na okraji velmocenské politiky, návštěvy Nixona v Moskvě a Pekingu byly sledovány v EHS spíše se zájvostí, než podezřením. Se zájvostí nad tím, že na rozsáhlých čínských a sovětských trzích budou Američané dříve než my Evropané.

Dosavadní vztahy mezi Evropou a USA zabezpečovaly evropský mír. Naděje na uvolnění světového napětí zatím nedovoluje, aby se Evropa mohla s lehkým srdcem vzdát všech amerických záruk. Willy Brandt učinil vše, co bylo v jeho silách, aby

zmírnil napětí v Evropě. Při úsilí o přátelské vztahy se Sověty a východní Evropou považuje však za stejně důležitou přítomnost amerických sil v Evropě, v Německu. Brandt je realista. Stejně smýšlí pan Pompidou — který se ovšem zajišťuje, že společná obrana Evropy a přítomnost Američanů nebude stát Francii ani frank, a proto pokračuje v politice de Gaulla, který Američany vyhnal z Francie. At' platí ti ostatní.

Na jaře letošního roku se očekává návštěva presidenta Nixona v Evropě. Má rozptýlit obavy, že při své zahraniční politice přehlídí Evropu. Očekává se také jeho odpověď na nejdůležitější otázku: Bude útok na západní Evropu také útokem na USA i v budoucnosti? Chování evropského tisku a některých evropských politiků při bombardování severního Vietnamu nevytvořilo příliš vhodnou atmosféru pro presidentovu návštěvu.

Dovídáme se, že bylo třeba ze severního Vietnamu vybombardovat souhlas k uznání rozdělení země po dobu příměří. To se nepodařilo jednat v Paříži, které trvalo pět let. Je třeba najít odpověď na otázku, proč bylo třeba pokračovat v ničivé válce po dobu pěti let a nakonec bombardovat sever — když za kratší dobu a bez jediného výstřelu byl vyřešen podobný problém v Německu. Na to ovšem musí odpovědět severní Vietnam a nikoliv Amerika.

Odsuzování Ameriky a Nixona, které jsme slyšeli od Stockholmu až k Vatikánu, nebude patrně ve Washingtonu zapomenuto. Evropa —

kteřá chce od Ameriky bezpečnostní záruky a přítomnost jejich jednotek může ovšem nyní čekat otázku: K čemu jsou americké jednotky v Evropě? Pro okrasu krajiny? Nebo jsou jen zdrojem amerických dolarů? Nebo proto, aby v případě potřeby stílely a bombardovaly na obranu Evropanů? Kdo potom zaručí Američanům, že na ně nebude křičet evropský Josef Švejk: Proboha — nestřílejte, vždyť tam jsou lidi! Kdo zaručuje, že se nenajde předseda vlády, který bude znovu běhat po tržišti a osobně získávat podpisy na protest proti americkým vetřelcům v Evropě?

Politicky jednotná Evropa s jedinou zahraniční politikou, jednotnou armádou a společným arsenálem jaderných zbraní anglických a francouzských mohla by se cítit poněkud bezpečněji i bez záruk USA. To ovšem je hudba budoucnosti. Na to nestačí ani sedm let, jak ukáže budoucnost. Evropská bezpečnostní konference může sice vést k dalšímu zmírnění napětí, ale nemůže zabezpečit evropský mír. Bez záštity USA by byl příliš závislý na moskevském Politbyru a nebyl by v rukou spolehlivých.

Zkušenosti Ameriky s Evropou, v minulosti i v přítomnosti, nejsou tedy valné. Ty patrně budou zváženy při úpravě poměru s Evropou v budoucnosti. S hlediska Ameriky však nemohou být rozhodující. Historie učí, že každá evropská válka se stala světovou. Nebylo by těžké dokázat, že stejně by se vyvinula i ta budoucí. Zabezpečení evropského míru je tedy také záležitostí Ameriky. I drahý mír je levnější než válka.

Upozorňujeme

ZAJEMCE O AMERICKÉ LISTY,

že jejich případné objednávky vyřídí naše evropská redakce. Rozhodnete-li se k pravidelnému odběru, použijte objednávacího kupónu na straně 2. (Později obdržíte složenku k uhrazení předplatného.) Můžete se také přihlásit korespondenčním lístkem nebo dopisem. Řádnými odběrateli se také stanete poukazáním předplatného na poštovní konto PC 80 — 16026 Americké Listy, Europäische Ausgabe (mimošvýcarští zájemci mezinárodní poštovní poukázkou) nebo zasláním šeku na adresu redakce: A L, Postfach 3, 8027 Zürich, Schweiz. Při bankovním převodu použijte spojení přes: Schweizerischer Bankverein, Stadtfiliale Oberstrass, 8033 Zürich, konto Americké listy Nr. 622.450

MIKOLÁŠE ALŠE

Náš kalendář,

výběr z kreseb podle měsíců a ročních dob (malý Spalíček), americké vydání z r. 1955 expeduje Moravian Library, 60 West 87 Street, New York, N.Y. 10024. Jen v USA a v Kanadě pokud zbytek nákladu stačí za \$3.00 přiložených k objednávce.

ZAJÍMÁTE SE O DĚNÍ V ČESKOSLOVENSKU? ZAJÍMÁ VÁS, CO SE DĚJE VE SVĚTĚ?

Čtete anglické, německé, francouzské nebo jiné cizojazyčné časopisy. Zjistíte, že doba, kdy věnovaly hodně místa Československu, pomalu, ale jistě mizí. Je to škoda. Ta malá země v srdci Evropy nejenže byla, ale stále je bolavým místem světa a jeho svědomí. Podrobné informace o událostech v Československu z hlediska rámce mezinárodního dění, informace lecky unikátní, které v žádném jiném tisku nenajdete, přináší pravidelně náš týdeník. Není-li vám osud bývalé vlasti lhostejný, stanete se čtenářem Amerických Listů.

Zde odstihněte a zašlete na adresu: **AMERICKÉ LISTY**, Postfach 3, 8027 Zürich/Schweiz. Přihlašte se za odběratele "Amerických Listů" a předplatné zaplatíte poštovní složenkou (celoročně, pololetně, čtvrtletně. Nehodící se škrtněte. Roční předplatné S. Fr. 50.00, pololetní S. Fr. 25.00, čtvrtletní S. Fr. 13.00 nebo přepočít v jiné měně. Předplatné je možno uhradit i šekem nebo money order. Jméno: Adresa:

Vidět nebo nevidět

Ferdinand Peroutka

K evropské bezpečnostní konferenci západ a východ přistupují s různým očekáváním. Rozdíl v očekávání se musí dosti brzo projevit, snad dramaticky. Západ má na mysli, že konference by se měla zabývat všemi okolnostmi lidského života. Z nich západ výslovně uvádí svobodu cestování, volný koloběh informací a ideí, nezávislost států a co by mělo být pokládáno za jejich bezpečnost. Čili, západ touží předněst na konferenci otázku svobody. Východ, reprezentovaný sověty, očekává, že konference se bude zabývat zejména otázkami praktickými: obchodem mezi oběma polovinami světa, výměnou technologických vědomostí. Ze všeho, co sověty dosud prohlásily, vyplývá, že jejich cílem je kooperace v snadno zjištělných jednotkách hmotných — v tunách, v penězích. Za žádnou cenu nedělají připustit nic, co by se podobalo "splnutí duší". Kooperace, jakou chtějí, by byla značně jednostranná: západ by byl ten, kdo dává úvěry a poskytuje technologické informace, východ by nedal nic ze svého ideologického majetku, nic z práv, jež si osobil nad svými poddanými.

Není třeba dlouho diskutovat o tom, co je to tuna. Je vždy jasno, jestli někdo dostal nebo nedostal tisíc tun. Avšak konference se dostane na kluzkou půdu, začne-li vyjednávat o pojmech, vyjádřených slovy. Tu umělá nejistota se vyrábí o tom, jestli někdo dostal nebo nedostal svobodu. Slova jako "nezávislost", "sebeurčení", "násilí", "demokracie", "humanita", jsou podrobena mnohým útrapám, jestliže jedna strana chce. O významu některých slov se diskutuje už padesát let, a podle vši pravděpodobnosti diskuse se protáhne do příštího století. A diskuse často nemá "ani tělo ke kopnutí, ani duši k zatracení". Komunistický blok původně navrhl dvě hlavní témata evropské konference: ekonomicko-technickou spolupráci a zřeknutí se násilí. První thema bylo každému jasné, pokud druhého se týká, výklad býval i fantastický. Dvě invase byly v nedávné historii, a podle sovětského názoru v nich nebylo prázdné násilí. Nad invasí Československa bylo řečeno, že ona teprve skutečně sebeurčení Čechů a Slováků, kteří, pokud byli ponecháni sami sobě, neměli žádné sebeurčení. Toto sovětské pojetí invasí je hrozně nemenné. Podle něho už invase Maďarska roku 1956 teprve uskutečnila maďarskou svobodu. Když maďarský ministerský předseda byl potom popraven, Maďaři byli ještě svobodnější, a ti Maďaři, kteří invasí pomáhali, byli vyznamenáni řádem svobody. Což připomíná, že pan Husák

dostal nyní nejvyšší sovětské vyznamenání. Vznikají formule, které vypadají jako mystické: absolutismus je jediná skutečná demokracie; věznit a zabíjet může být humanitní výkon; útok je obrana, přepadený je útočník; viditelná nesvoboda ve skutečnosti je vyšší, neviditelná svoboda. Co si s tímto galimatiášem počne evropská konference? Je to nesnadné. Sověty jsou citlivy na své právo galimatiáše. Brežněv a Kosygin řekli: "Sověty se nikdy nevmešují do záležitostí jiných států." Kdyby konference trvala na tom, aby tyto výroky byly podrobeny kritice, mu zkoumání, mohlo by to přivodit konec konference. Je těžké vzít za to odpovědnost, když od konference se tolik očekává. Vědome si toho, sověty pokračují ve svém nejzvláštnějším druhu nevmešování. Finsko je hostitelem přípravné konference v Helsinkách, a sověty, které jsou Finsku tak blízko jako Československu a Polsku, mají s hostitelem své vlastní rozhovory. Finsko projevilo úmysl přistoupit k Společnému trhu devíti západních států. Jaksi přímo přede dveřmi přípravné konference Leonid Brežněv objasnil finskému ministerskému předsedovi, co on dosud nevěděl: že je to předčasně pro Finsko, a že Finsko nesmí udělat nic takového. Před pětadvaceti lety Stalin zakázal Československu přistoupit k Marshallovu hospodářskému plánu. K této stálosti sovětské politiky a k jiným jejím stálostem západ může zaujmout dvojí stanovisko: vidět to, učit se s tím jednat — nebo se snažit to nevidět.

Je nesmírný rozdíl mezi politickým zřízením na západě a na východě. Západ je nakloněn věřit, že sovětský absolutismus je snad pozůstatek výjimečné doby. Ale sověty vším způsobem zastávají tezi, že je to normální stav, v němž je lidem dobře žít. Československo, jako tak často nyní, může sloužit za příklad. Teprve když v Československu po roce 1968 absolutismus i ve svých odporných detailech byl úplně obnoven, dokonce ztřešen, sověty a kolaborantská vláda prohlásily, že život je konečně zase normální, a Češi a Slováci že si mohou oddychnout. "Normálnost" je další slovo, další pojem, které mohou být předmětem sváru.

Věc je taková, že komunismus vyvlastnil nejen továrny, nýbrž také slova, a zbavil je jejich morality. "Sověty se nikdy nevmešují do záležitostí jiných států" — to je smutně proslulé vyvlastnění slov. Ačkoli komunistická propaganda je nové umění, je odkázána na to, aby plenila skladiště bývalé morality. Komunisté pozorují, že slova "demokracie", "svoboda", "nezávi-

slost" neztratila svou přitažlivost, a prokazují jim aspoň tu čest, že je padělají. Jsou zaměstnání mnohými podniky a potřebují mnoha falšovaných slov. Demokracie devatenáctého století dovolovala podrobit vše svobodné kritice a musila proto užívat slov pravdivé. Tehdy byla vytvářena vážnost a účtyhodnost slov. Vážný, se skutečností blíže spojený jejich význam byl dilem generací. Slova byla důvěryhodná, poněvadž kdysi stateční jedinci se obětovali pro poctivý jejich obsah. Komunisté žijí ze zbytků této účtyhodnosti slov. Společně, že lidé, jestliže uslyší slovo, zase uvěří, že je za ním skutečnost, jak bývalo. Nebo snad ani na to nespolehají — nýbrž na to, že velký, důkladně vyzbrojený stát může si dovolit přikrývat skutečnost několika i nedbale zvolenými slovy. Je to ponižující situace pro moderního člověka. Jsou dobré důvody, aby lidé se znepokojovali, když některý stát užívá velkého množství falešných slov. Bude potřebovat velkého množství násilí, aby svá falešná slova ochránil. Je to i obráceně: kdo užívá mnohého násilí, potřebuje mnoha falešných slov, aby své násilí okrášlil.

Konference má jméno "bezpečnostní konference", ale není jisto, co pro bezpečnost vykoná. Snad se vyčerpá zápasem o význam některých slov a unaveně klesne uprostřed cesty. Komunistické vlády budou mít, co chtěly, obchod a úvěry, a jiné snad zůstane přibližně tak, jak bylo. Příznaky tomu nasvědčují, i více než příznaky. Jak byly naučeny, komunistické satelitní státy už opakují, jeden za druhým, že volná výměna informací a ideí a volné cestování lidí se nesnášejí s mírem. Proč? Jaký to rebus! Mohlo by se zdát, že právě to se nejlépe snáší s mírem. Mír je pokojný stav myslí národů. Jestliže národy jsou od sebe oddělovány hradbami — kamennými, elektrickými, ostenatými nebo duchovními — není přirozený stav míru. Je to více méně jen dohoda mezi velkými státy, že atomická válka nebude. I za to ovšem dík. Ale národy za hradbami si zůstanou cizí. Zůstane propast mezi dvěma systémy — které se mohou dohodnout o obchodu, ale mají dvě různé morálky, dvě cti, dvě estetiky, dva velmi rozdílné výklady týchž slov. Praví se nám, že nyní rozdělený svět se má sblížit, ale nesnášenlivá ideologie že musí zůstat ve své čistotě, chráněné železnou oponou. Pohledme opět, co se děje v Československu, kde nyní tendence komunismu jsou nejzřetelnější.

Evropská konference bude mimo jiné zkouškou západního intelektu. Vyjeví se, jak demokraté rozumějí současnou situaci. Jsou na západě sku-

3x Z KÁHIRY

Egyptský prezident Sadat vyhledává co nejširší mezinárodní podporu. Z Maovy Číny se vrátil šéfredaktor polo-oficiálního deníku Al Achram Hejkal, kterého v Pekingu přijal k důvěrnému rozhovoru dokonce ministerský předseda Cou En-laj. Z Káhiry se k tomu hlásí, že upevňování přátelství s Pekingem nebude na úkor osvědčených styků s Moskvou. Ale hned se dodává, že se do Maovy Číny ještě letos vypraví náměstek ministerského předsedy Marzaban, pověřený ekonomickými otázkami. Soudí se, že Hejkal s Čou En-lajem asi nehovořil o tom, jak vojensky porazit Izrael; po červnové porážce v roce 1967 bylo právě v Pekingu slyšet mnoho povzbudivých slov a hesel o takzvané všelidové válce. Nyní Hejkal spíše vysvětloval Čiňanům, že Blízký východ není Vietnam, a že Arabové nejsou Vietnamci. Jako hlas ve prospěch arabské věci byla však návštěva Pekingu jistě užitečná.

Do Káhiry přiletí na návštěvu jordánský král Husejn, který má letos v únoru namířeno do Spojených států, kde bude jednat s prezidentem Nixonem a ministrem zahraničí Rogersem. Dlouho, dokonce velmi dlouho, to měl Husejn u svých arabských bratří špatné; nejdříve se zbavil palestinských partyzánů, kteří mu v září 1970 začali přerušovat přes hlavu, a loni proskočily zprávy o

tom, že se chystá uzavřít separátní mír s Izraelem. To mu vyneslo i ztrátu přízně v Káhiře, kde prezident Sadat projevoval pro situaci jordánského krále dlouho porozumění. Nyní se oba znovu potřebují — Husejn si slibuje od návštěvy ještě něco jiného. Od červnové války do stáli v Ammánu do státní pokladny podporu kuvajtského šejka — celkem 39 miliard dolarů ročně. Loni tato suma poprvé chyběla a jordánský státní rozpočet ukázal — přes zvýšenou americkou pomoc — schodek ve výši 36,5 milionů dolarů. Usmířili se Sadat s Husejnem, není vyloučeno, že kuvajtský šejk znovu začne chudé pouštní království podporovat.

Tři státy tvořící Arabskou federaci — Egypt, Sýrie a Libye, mají společného ministra národní obrany. Stal se jím dosavadní egyptský ministr Ahmed Ismail a káhírský deník Al Achram oznámil, že libyjský plukovník Kaddáfí a syrský prezident Assád se jmenováním souhlasí a dají je potvrdit zvláštním dekretem. I zde se egyptskému prezidentovi podařilo prosadit svou koncepci — jednotky syrské armády zakopané na Golanských výšinách to budou mít s provokováním izraelských vojáků těžší; o všech akcích se bude rozhodovat v Káhiře a ne v Damašku.

piny, které v jakémsi skleníku pěstují představy o tom, že komunismus se vzdal svých expansivních cílů, že jeho tak dobře známý nátlak pominul a nebude obnoven, ani kdyby komunismus našel nejvýhodnější příležitost. Bylo dokonce řečeno, že "komunistický svět už neexistuje". Jestliže tomu tak je, kdo to tedy existuje a vzpírá se volnému koloběhu ideí a informací a vyhlašuje ideologický boj? Kdo to praví, že duchovní mosty nesmějí být stavěny? Západní státníci mají volbu mezi vidět a nevidět. Státník může uzavírat kompromisy, jde-li do nich s otevřenými očima,

uvědomuje-li si, že jeho očekávání může být zklamáno, a je-li připraven na druhou — horší možnost. I když zatím slyší nevládná slova, má právo doufat, že častější styk mezi oběma polovinami světa zplodí dobrou vůli a že praktické potřeby života obrousí neustupný program. Obtíž je v tom, že komunisté také vědí, že se tak děje a dávají pozor, aby marx-leninismus také nebyl obroušen. Vracíme se ke své staré tezi: je třeba studovat zůstávali marx-leninismus závazným pro sovětské vůdce, trvá-li ve své původní podobě nebo byl-li reformován.

Poděkování

Děkuji všem milým přátelům, zákazníkům a známým za projevy soustrastí nad úmrtím mé maminky v Československu, odkud jsem se právě vrátil.

LIDÉ PŘICHÁZEJÍ, LIDÉ ODCHÁZEJÍ.

Máme-li se však rozloučiti s někým, kdo nám svěřil pokračování svého celého života, daroval svou nejvěžší lásku a přál nejvyšší štěstí —

takové rozloučení jest mnohem bolestnější.

Dr. H. C. Karel F. Stekr s rodinou

VZPOURA BISKUPŮ

Tvrdě potlačované pokusy o demokratisování Španělska, nejkatoličtější země v Evropě, získaly nyní podporu z nečekaných míst. Španělský episkopát vypracoval již v prosinci dokument, který nejen v církevních kruzích, ale i v okolí vlády je prohlašován za dynamit. Je doposud nejostřejším útokem na nynější režim od doby občanské války. Byl schválen dvěma třetinami španělských biskupů. Žádá revisi konkordátu z r. 1953 mezi Vatikánem a španělskou vládou a rozhod katolické církve s dnešním režimem, odvolání biskupů ze všech oficiálních funkcí, do kterých byli jmenováni vládou, včetně kortesů — španělského parlamentu — kam byli jmenováni osobně Francem. Dokument prohlašuje, že režim nerepektuje sociální doktrinu církve, odsuzuje španělské soudnictví a trestání politických odpůrců režimu pokutami a vězením. Žádá spravedlivé rozdělování výsledků národního hospodářství, úsilí o odstranění bídy a sociální nerovnosti, odstranění diskriminace "mezi vítězi a poraženými" od doby civilní války, svobodu shromažďovací a svobodu projevu. Dokument podporuje právo na stávku pro dělníky a odsuzuje potlačování svobody na španělských univerzitách. Velká většina španělských kněží i biskupů naléhá na rychlou formální roztržku s dnešním režimem. Ačkoliv dokument nebyl doposud o-

Mezinárodní přehled

ficiálně zveřejněn, zástupce Franca — úřadující předseda vlády admirál Carrero, vyhrožuje církvi hospodářskými sankcemi. Vyčetl jí, že vláda věnovala pět milionů dolarů na stavbu kostelů a klášterů od doby občanské války. Zastavil podporu pro 18 katolických seminářů a vyhrožuje, že budou také zastaveny podpory vlády pro střední školy, které jsou většinou kontrolovány církví. Ve španělských demokratických kruzích setkává se útok církve na režim s velkými sympatiemi. Z kruhů vlády se prohlašuje, že mezi biskupy pronikli — komunisté.

SLAVNÝ
BŘEČT'ANOVÝ
MOST

Málokdo i v Anglii věděl o existenci vesnice na jihu země, která se jmenuje Ivy Bridge (Břečťanový Most). Je nyní slavnou. Celá Anglie byla seznámena na televizi s průběhem oslav, které obecní rada uspořádala k oslavení vstupu Anglie do Evropského hospodářského společenství. Britská vláda se obrátila na všechny městské a obecní rady v zemi, aby uspořádaly "evropské fanfary" na oslavu historického kroku. Obecní rada Ivy Bridge byla jediná, která vyhověla přání vlády a odhlasovala na výdaje celých 50 li-

ber sterlingů. Anglická veřejnost přijímá vstup do EHS spíše s obavami než nadšením. Tomu přispívá, že v posledních měsících došlo k nesmírnému zvýšení cen potravín. Dosáhly výše, která se předpokládala po postupném zvyšování až po pěti letech. Je to ovšem důsledek zvýšení cen na světových trzích, způsobený nákupy Číny a Sovětského svazu. Ve veřejnosti je to však připisováno spolupráci s EHS již před vstupem. Do zvuku fanfár, která uspořádala přímo vláda, zazněl skřípavý hlas pozvaného oficiálního hosta z Evropy, Sicco Mansholta. Postěžoval si, že EHS je stále ještě jenom klub bohatých, ve kterém nejsou řešeny sociální problémy a bída v některých oblastech Evropy. Nepodařilo se doposud vytvořit vědomí evropské politické soudržnosti. Mansholt je jedním z tvůrců EHS a dlouholetý předseda bruselské komise. Podpořil tím odpor britské Labour party, kterou sám kritizuje jako evropský sociální demokrat — proti vstupu do EHS za dnešních podmínek.

Anglie má od začátku roku dva zástupce v bruselské komisi, nejdůležitější instituci EHS. Jedním z nich, rozhodnutím konservativní vlády, je bývalý ministr labouristické Wilsonovy vlády, který si dokonce za šéfa své rozsáhlé administrativy v Bruselu vybral zástupce gentaj. britské Labour party. Jeho strana ovšem stále ještě trvá na odmítavém stanovisku proti účasti v EHS. Rozhodla, k velkému rozladění mezi evropskými soc. dem. stranami, nevyslat 15 svých poslanců do evropského parlamentu ve Strassburku, na které má nárok. To podstatně snižuje počet sociálních demokratů v parlamentě, kde se poslanci sdružují nikoliv podle národností, ale podle politických směrů. Konservativci toho mohli využít, mají 18 členů, a vyslat dalších svých 15 poslanců. To však nemohli učinit, protože by se tím vláda zbavila celé své většiny v anglickém parlamentě při zasedání evropského parlamentu ve Strassburku. Politicky je tedy Anglie v Evropě zatím jen jednou nohou.

NOVÁ VLÁDA
V NĚMECKU

Willy Brandt předložil parlamentu německé Spolkové republiky program své nové vlády utvořené po listopadových volbách. Ve svém průvodním projevu zdůraznil Brandt, že k uvolňování evropského napětí je nezbytná politická a vojenská přítomnost Spojených států v západní Evropě, protože zaručuje rovnováhu v Evropě. Doufá, že bude dosaženo dohody s Československem ve sporné otázce, jak zlikvido-

vat Mnichov. Oznámil "politické dialogy" také s Maďarskem a Bulharskem. Je pravděpodobné, podle jeho projevu, že dojde k navázání diplomatických styků s východoevropskými zeměmi. Větší část svého projevu věnoval vnitřní politice. Nová vláda nejen v Německu, ale i v Evropském společenství bude usilovat o politiku sociálního zabezpečování, aby EHS se stalo světu příkladem dynamického pokroku, demokratických svobod a sociální spravedlnosti. Vyhnul se přesnějšímu formulování sociálních reforem — které hodlá vláda provádět. Patrně z opatrnosti, protože jejich uskutečňování závisí na dohodě uvnitř koaliční vlády. Sociální demokraté na př. podporují požadavek odborových organizací, aby zaměstnanci se podíleli na správě podniků a aby správní rady byly složeny z poloviny ze zástupců akcionářů a z poloviny ze zástupců volených zaměstnanců. Vyřešení tohoto problému v Německu je sledováno v ostatních zemích Evropy. Očekávalo se, že bude předmětem sváru v nové vládě. Ukazuje se však, že strany koalice se shodují v zásadě, ale mají rozdílná stanoviska k provádění. Koaliční strana Svobodných Demokratů doporučuje rozdílný poměr zastoupení, na př. při 12 členech správní rady, aby bylo 6 zástupců akcionářů, 4 zaměstnanců a 2 vedoucí ředitelé podniku. Brandt prohlásil, že koalice jistě najde společné řešení, a že provedení jistě ovlivní podobnou reformou i v ostatních členských státech EHS.

OTAZNÍK
NAD FRANCII

Výsledky výzkumu veřejného mínění ve Francii ukazují, že volební blok francouzské levice (komunisté, socialisté a radikálové) může dosáhnout v březnových volbách většiny v parlamentě. Podle těchto údajů strana de Gaulla i se svými spojenci pokulhává téměř o 10% za volebním blokem levice a rozdil se zvyšuje. Blížící se volby vedou k dohadům, co v případě porážky své strany učiní prezident Pompidou. Ten ovšem už v létě loňského roku prohlásil, že bez ohledu na výsledek voleb nepověří nikoho z levicových stran utvořením nové vlády. Francouzská ústava páté republiky poskytuje prezidentovi daleko větší možnosti, než ústava americká. Může bez udání důvodů, kdykoliv rozpustit parlament a vypsát nové volby, ovšem jenom jednou během 12 měsíců. Může kdykoliv návrh zákona i jiné politické rozhodnutí předložit k schválení plebiscitem bez ohledu na parlament. Pompidou vychází ze stanoviska, že byl volen přímo li-

dovým hlasováním na dobu sedmi let a má mandát k prosazování své politiky v rámci ústavy i bez ohledu na parlament. Tvrdí, že jemu poskytnutý mandát nemohou zrušit volby do parlamentu. V presidentských volbách získal ovšem pouhých 37.5% voličů. Nikdo nepochybuje o tom, že se bude bránit při tvoření nové vlády uzнат výsledky voleb, pokud neposkytnou parlamentní většinu jeho straně.

Evropský tisk, který se zabývá možnostmi politického vývoje ve Francii po březnových volbách objevil zajímavou ironii. Při tvoření volebního bloku socialistů a radikálů s komunisty se ukázaly oprávněné obavy, že eventuální účast komunistů ve vládě nezaručuje, že taková vláda bude ochotna odstoupit a podřídit se výsledkům demokratických voleb v budoucnosti, ve kterých by byla poražena. Toto podezření levice i komunisté odmítají. Nyní ovšem prezident Pompidou prohlašuje otevřeně — že ho nezavazuje výsledek demokratických voleb, ve kterých by jeho strana byla poražena.

JAPONSKO —
MOSKVA

Moskevské listy Pravda a Krasnaja Zvezda kritizovaly japonskou vládu, že obnovuje militarismus v době, kdy se evropské mocnosti snaží snížit mezinárodní napětí. Tento postoj obráží očividně zklamání moskevské vlády, že Japonci neprojevují valný zájem o sblížení s Moskvou jako protiváhu k zlepšeným stykům mezi Tokiem a Washingtonem. Moskva se cítí izolována politickými tahy Číny, Japonska a Spojených států. Nijak ji nepotěšilo, jak rychle Tanakova vláda začala zlepšovat vztahy k Číně, že potvrdila význam pevných politických a vojenských svazků s Washingtonem bez ohledu na hospodářskou soutěž se Spojenými státy, a že se také postavila na poměrně tvrdou linii v otázce Kurilských ostrovů. Také Izvěstije, hlavní list moskevské vlády, napadly politiku Tanakovy vlády a vyzdvihly, že po porážce německých fašistů a japonských militaristů jsou hranice Sovětského svazu definitivní a nepodléhají revisi. Mluvčí japonského úřadu obrany v neděli prohlásil, že se sovětská vojenská letadla, nedávno, během jediného dne, čtrnáctkrát přiblížila k Japonsku až na dvě stě kilometrů a že vždy změnila směr, když proti nim vzlétly japonské stíhačky. Sověty patrně chtěly vyzkoušet radarový systém japonské obrany, dodal mluvčí japonského úřadu obrany a vyzdvihl, že je to letos po páté, co došlo k takovým incidentům, ale že nikdy předtím nebyla zaznamenána tak velká činnost sovětského letectva během jediného dne.

Nechte Vaše peníze pracovat pro Vás!

Zvýšili jsme úroky a platíme nyní:

6% přinese 6.27%

na vkladní certifikáty

aspoň \$ 500.00 zaručené na dva roky

5% přinese 6.00%

na vkladní certifikáty

aspoň \$ 500.00 zaručené na jeden rok

5% přinese 5.20%

na vkladní knížky

▼ jakémkoliv obnose od \$ 5.00 výše.

Úroky na vkladní Certifikáty počítáme a vyplatíme čtvrtletně, úroky na vkladní knížky počítáme a připsujeme též čtvrtletně.

•

Peníze jsou zaručené pro každého až do \$20,000.00 vládní pojišťovnou *Federal Savings and Loan Insurance Corporation* ve Washingtoně.

•

Uložte si peníze u nás porostou Vám velmi rychle.

FOURTH FEDERAL SAVINGS AND LOAN
ASSOCIATION

1355 FIRST AVENUE, NEW YORK N.Y. 10021

aneb

2636 CENTRAL PARK AVE.,

Central Shopping Plaza, Yonkers, New York 10710

and

590 EAST 187 STREET

Bronx, New York 10458

NEMOHU SI STĚŽOVAT

Západoněmecký týdeník *Die Zeit* uveřejnil 12. ledna 1973 rozhovor s autorem Manifestu 2.000 slov, českým spisovatelem Ludvíkem Vaculíkem. Považujeme tento rozhovor za tak závažný, že jej v českém překladu celý přetiskujeme.

• **DZ:** Je pro Vás a pro kvalitu Vaší práce okolnost — že nemůžete publikovat v Československu, obtížná? Jste rád, že můžete publikovat na Západě?

• **LV:** Literatura je psána pro čtenáře vlastního národa. Jen český čtenář může rozhodnout, zda určité dílo je s ideálního a literárního hlediska dobré. Dobrý překlad do cizí řeči je vždy jen pokud možno přesná informace o tom, co originál pravděpodobně říká a jaké pocity vyvolává. Nebo se jedná už o zcela nové a jiné dílo, protože dobrý překladatel původní přepracoval a vytvořil z něho literární dílo ve vlastní řeči. Dokud tedy některá z mých knih nevyjde v českém prostoru, nebudu vědět, jak jsem dopadl. Jakýsi úspěch v zahraničí je tedy útěcha v nouzi a ne podcenitelný prostředek proti bídě, kterou by mi jinak úřady přály.

A pokud jde o úspěch. Použil jsem silné slovo. Řekněme spíš — jistý zájem. Můj švýcarský nakladatel mi na příklad zcela přátelsky vzkazuje, že několik tisíc exemplářů je slušný úspěch. Nechci ho připravit o radost z práce, proto neřeknu, co si o tom myslím.

V naší situaci obchodní stránka věci však není to hlavní. Hlavní a nejcitlivější pro nás je, že můžeme dát zprávu o své existenci, o tom, že jsme nezmizeli ve vězení nebo že jsme se nevzdali psaní. Dáváme tím vlastně na vědomí, že poměry jsou lepší, než mnozí očekávali. A dále je tato mimořádně systematická práce hostitelských nakladatelů důležitá proto — že český autor může přes omezování přispět k vytváření celoevropského vědomí. To je snad v souladu s voláním po bezpečnosti a spolupráci v Evropě.

Považuji však za nemilé — jestliže zahraniční kritika posuzuje kvalitu českého díla jen podle toho, jak "zúčtovalo s ilusemi o socialismu", nebo jak "ostře" se vypořádalo s domácím režimem. Představuji si, že trochu kultivovaný západní čtenář musí přijímat východní psaní o režimech jako věčné žvástání o stále stejné věci, kterému naslouchá jen s povinného soucitu...

Se zdejšími režimy se nemohu vypořádávat na zahraničním knižním trhu — nechci to ani. Moje naléhavé přání je, abych byl schopen se koncentrovat na vytvoření něčeho hezkého a trvalého, co by čtenáři režim vůbec nepřipomínalo. Kdo musí stále jen psát proti režimu, ten si v podstatě nechal naříditi nepsat o ničem jiném. Je mi také proti srsti, jestliže

nás někdo venku považuje za zcela zvláštní nešťastníky. Patříme stále ještě k Evropě, máme evropský režim, který nám byl kdysi přidělen. Představu jiného a vůli ho nastolit jsme ukázali. Bohužel jsme podcenili jisté skutečnosti, které jsou dané a pykat za to nyní je chvalitebnější, než se na nás s pohodlné vzdálenosti dívat.

• **DZ:** Cítíte se izolován? Myslíte si, že by se lidé ztožňovali s vašimi myšlenkami, kdybyste je mohl zveřejnit? Jste oslovován na ulici?

• **LV:** Nepřipadám si izolován. Ještě stále mi lidé soukromně vyjadřují své sympatie a často mi i pomáhají. Třeba zubaři mi vrtají důkladnější zuby. Když si chci koupit noviny, varují mě prodavači, že jsou to vyhozené peníze. Instalatér ode mne nechce vzít zpropitné... Kdybych mohl publikovat — mnozí lidé by se mnou souhlasili, mnozí ne. Na souhlas všech čtenářů nemůže autorovi záležet. Myslím, že kdybych mohl psát do novin, stál bych před úkolem jak odvrátit lidi od toho, aby nepropadali masové psychosé. Na ulici mne z neznámých nikdo neosloví. A známi? Ti se mne zeptají, jak se mi daří. Odpovídám, že si nemohu stěžovat. Nevím, u koho bych si stěžovat mohl.

• **DZ:** V 2.000 slovech jste obžaloval Novotného režim, že zničil veřejnou morálku. Vidíte v tom směru rozdíly mezi tehdejší a dnešním režimem?

• **LV:** Proti číslu 2.000 jsem se stal alergický. Vždycky to se mnou trhně, když někdo řekne, že ujel 2.000 km a zhroutil bych se, kdyby mi pošťák přinesl 2.000 korun. Nevím, jak bych vaši otázku zodpověděl, aniž by to bylo žalovatelné, tak toho raději nechme.

• **DZ:** Zdá se, že dokonce nejdůležitější oponenti režimu dávají obzvláštní pozor na to, aby nepřekročili hranice legality. Nezacházel však režim v poslední době se zákony tak svévolně, že by to mohlo vyvolat pochybnosti, že pojem legality má ještě nějaký objektivní obsah?

• **LV:** Nejdřív tedy — nepatřím k těm, které by bylo možné označit jako neodvážnější oponenty. Ale hlásím se k legalistům. Ne snad proto, poněvadž by mě legalita mého jednání mohla ochránit před každou nespravedlností, ale protože musím mít nějakou hranici, chci-li vůbec ještě myslet a jednat. Při všech výsledcích, ke kterým jsem byl buď jako svědek, nebo jako obviněný — už rok k tomu nyní nedošlo — předvolán, mně vždycky vyšetřující úředníci přesvěd-

čovali, že nikdo nebude pronásledován pro své názory, nýbrž jen pro porušení zákona. Mohl jsem jim taky skutečně říci své mínění. Otevřeně řečeno to bylo v minulých letech jediné úřední místo, kde jsem měl možnost je vyjádřit a kde se vůbec o moje mínění zajímali. Nabyl jsem dojmu, že tito lidé sami od sebe a bez výslovného rozkazu nikdy neporuší zákon. Dnes jsou to právně školení či dokonce právně vzdělání lidé, pro které jsou případy z padesátých let varovnými příklady. Nepřistojnosti dnes nejsou typické pro vězení, ale pro obyčejný občanský život na svobodě.

Dochází k nim na nestátní půdě, nejčastěji v místě nebo na pracovišti. Týkají se pracovních nebo taky soukromých vztahů, při čemž takový případ velmi často není možné vztahovat k žádnému zákonu. Lidé si je připravují navzájem, podle toho, v jakém vztahu k sobě jsou. Obvykle podle pravidla: vyšší nižšímu.

Nebylo by správné tvrdit, že proti tomu není žádná obrana. Sám jsem v minulém roce slyšel o dvou případech, v nichž pomohl právní spor. Myslím si, že když někdo dobre ví, že se mu děje něco nezákonného, ale má strach odvolat se na zákon, radí se tím mezi původce bezpráví, které se mu děje.

Konkrétně bych chtěl poukázat jen na jeden příklad, kde podle mého mínění státní orgán — soud — selhal, opravuji: způsobil mi zármutek. Můj přítel L. Pachman, šachový velmistr, byl minulého jara mimo jiné odsouzen pro pobuřování. Podle obžaloby se ho dopustil tím, že v německy vedeném rozhovoru pro holandský rozhlas pronesl jisté výroky. Obhájce ho obhajoval tím, že nebylo možné, aby ve smyslu československého práva pobuřoval Holanďany a že obžaloba nepodala důkazy o tom, že by někdo v Československu vysílání slyšel. Na námitku, že při natáčení byli dva Češi, obhájce odpověděl, že ti nerozuměli německy, takže nebylo možné je pobuřovat, stejně jako není možné pobuřovat dítě nebo duševně chorého, který nechápe smysl slov.

Právní cesta může tedy občana zlomit, ale to neznamená, že zákon neplatí. Jsem přesvědčen, že na nejvyšších místech našeho státu je usilováno o dodržování zákonů.

A já mám důvěru v dobrý vývoj našich státních orgánů: jestliže dojdou k přesvědčení, že dochází dnes k politické, morální a konečně i hospodářské nespravedlnosti a poškozování, budou proti úředníkům, u nichž se po důkladném přezkoumání zjistí vina, uplatňovat velmi přísné důsledky.

Občan by měl tedy mít vůči zákonům důvěru. Neměl by je obcházet, naopak, měl by s nimi zůstat ve styku, aby si zachovaly svou citlivost a nezačly mizet. To může být samozřejmě riskantní, jednak vzhledem k možnosti, že jednání některého člověka může být posuzováno jinak, než jak on to myslel. Když jsem se na příklad dozvěděl, že se v celách v Ruzyni celou noc svítí, když mi jeden můj kolega řekl, že tam tak trpěl zimou, že si uhnal nastuzení ledvin a že se zhoršila jeho plicní choroba, když jiný z mých přátel během mnohaměsíční vyšetřovací vazby nedostal z domova balíček a jeho žena ho nasměla navštívit, dostal jsem vztek a chtěl jsem napsat petici, aby se parlament podíval na poměry ve věznicích. Ale pak jsem si to rozmyslel jinak. Během posledních dvou let jsem už třikrát podepsal něco, co jsem považoval za jakousi petici. K vůli první proti mě došlo běží řízení, kvůli té druhé jsem byl vyslýchán, ostatně velmi slušně a s jistou úrovní, přičemž mé stanovisko bylo respektováno. Ale kdo má stále dělat něco zcela normálního a dovoleného se strachem? Je možné to od lidí očekávat?

Z otázek, které jste mi položil mimo tento rozhovor si myslím, že jste očekával něco jako vládu násilí, ale na druhé straně, že nevidíte žádný otevřený odpor. Toto schema mezi tím zastaralo. Jestliže nikdo nestávkuje — pak jsou asi důvody pro slabší než důvody proti. Jak jste řekl, byl jste tedy před 4 roky. Můžete mi tedy potvrdit, že se nemýlím, že s materiálního hlediska se život průměrného člověka stal sytější. A což teprve na venkově, jak tam se staví! Kolik to stojí duševně, to by byla jiná otázka. Komu nechybí svoboda slova v politických věcech, ten nemá důvod k podzemní činnosti. Intelektuálové, kterým chybí, k tomu nemají potřebné vlastnosti. Myslím, že za současných kontrolních možností ilegální činnost v klasickém smyslu není možná a není také správné ji očekávat. Co u nás je a co je praktikováno: zdánlivá ilegalistika, když totiž lidé z opatrnosti a protože mají špatné zkušenosti, potají dělají něco, co by podle práva mohli dělat otevřeně.

Já třeba nevím, jak dostanete ven tento rozhovor, na jehož nezávadnosti mi tak záleží. Když ho totiž u vás najdou, tak se na mne nižší referenti vrhnou dřív, než ti vyšší budou schopni zjistit, o co jde. Tak mě napadá, co asi udělám: pošlu jeden průklep našemu generálnímu prokurátorovi, aby mi věřil, že nemám nějaké nekalé úmysly, a že nechci dělat nic trestného. Pokouším se představit si — jaké protizákonné jednání by mi mohlo být přisuzová-

no, ale také jakého bych se mohl dopustit skutečně, nevědomky a nechtěně: pobuřování podle § 100 trestního zákona? Musím se ještě jednou podívat, zda jsem nevyzval k něčemu nedovolenému. Hanobení republiky podle § 102? Ještě jednou to přečtu a škrtnu pravděpodobně, co si myslím o soudci, který soudil Pachmana. Ohrožení státního tajemství podle § 106?

Žádné neznám, zvláště od té doby, kdy jsem byl degradován z poručíka v záloze na vojína v záloze. Nebo § 112: poškozování zájmů republiky v zahraničí rozšiřováním nepravdivých zpráv? Škrtnu, co nevím určitě a dám si pozor, aby moje odpovědi neměly charakter zpráv. Chápete teď, jak těžké je s Vámi mluvit? A to i tehdy — když se státní orgány přísně drží zákonů.

Přísně juridicky vzato není legalita u nás bezobsažný a nedefinovatelný pojem. Jenomže se na to nemůžete s klidem spoléhat. Samozřejmě existuje spolehlivá legalita, ale ta mi připomíná jeden vtip: přijde žena k lékaři a ptá se ho, jaký antikoncepční prostředek by jí mohl doporučit jako spolehlivý. "Sklenici studené vody", odpovídá lékař. "To je nádherné, pane doktore, mám ji vypít před tím, nebo po tom?" "Kdepak, milá paní, místo toho." To je asi tak situace, jak ji cítím. Zákon mi dává právo na vlastní přesvědčení. Ale v praxi nevidím nikde prostor a čas, ani omezený prostor a pevně stanovené hodiny, kde a kdy bych ho mohl obhajovat.

Nežádám nic zvláštního. Nic jsem neukradl, nezapálil jsem žádnou stodolu, nikdy nikoho neoddělám. Dokonce jsem nikoho nenapadl v rozhlase. Ale proto nechci stále žít jak v kufru se strachem z toho, co přijde, nevzrušovat se a dělat, jako že jsem mrtev. Potřebuji legalitu, která mi umožní tady něco dělat a ne dělat něco ve Švýcarsku nebo na Borech. Něco dělat, tím myslím psát a ne posunovat vagony na nádraží. Posunovače taky nikdo nenutí, aby psal.

Nečekám, že by mi někdo nabídl místo v novinách. Ostatně ani bych nevěděl, které bych si měl vybrat. Čekám však, na příklad, že se o knihách bude konečně rozhodovat jako o knihách a ne jako o revolverech: kdo s nimi smí zacházet a kdo ne. Čekám, že ediční plány budou tvořeny podle tradičních literárních kritérií tvůrců kultury, kteří sami čtou a těší se na nové knihy. Zatím to na mne působí, jako kdyby byly povolovány lidmi, kteří čtou rádi jen kriminální romány, s nimiž se policisté identifikují a všechny ostatní knihy s bruchem zavrhnou: čím méně jich bude, tím lépe. Tímto způsobem udržují v české kultuře jakýsi vyjímečný stav.

(Pokrač. na str. 6)

Nemohu si stěžovat...

(Pokračování ze str. 5)

Ano, je to stav, který je v kultuře výjimkou, jestliže se s bibliografií určitého autora zachází jako s jeho trestním rejstříkem a jeho nová kniha se posuzuje jako nový záměrný trestný čin, kterému musí být zabráněno.

Proč nesmí Ivan Klíma uveřejnit ani knížku pohádek pro děti? Odmítnut byl historický román Jiřího Šotoly, Kuře na rožni, napsaný nádhernou řečí, který se žádným způsobem nedotýká současných poměrů, stejně jako předcházející, který ještě vyšel, ale hned na to byl zakázán a odstraněn z knihoven — Tovaryšstvo Ježíšovo, Moudré, klidné dílo, bez náznaků současné neurosy — vznešené, skutečně umělecké dílo.

Alexandr Kliment, který si prací za přijímacím pultem v hotelu Praga zajišťuje, aby mohl alespoň ve svém volném čase psát, si tím nemůže zajistit, že to, co napíše, bude posuzováno jenom jako literatura.

Jejichž míra je již naplněna, jejichž džbán je již rozbít. Mohl bych jmenovat nejméně dvacet dalších, nechci však, aby se také jejich míra naplnila jako je to v případě nás, kteří jsme se proti vůli našich odpůrců rozhodli publikovat v zahraničí podle právoplatně uzavřených smluv. Jednoho z nich bych však ještě chtěl připomenout. Jde o Jaroslava Seiferta, národního básníka, vyznamenaného dokonce titulem Národní umělec. Právě před rokem, mu bylo sedmdesát. Tehdy vyšlo nové vydání jeho starších, dnes už klasických básní. Poslední arch byl však zničen a znovu vytištěn: v impresu nesmělo být, že kniha byla vydána k básnickovým sedmdesátinám. Dokonce i při gratulaci musejí urážet! J. Seifert smí konečně uveřejnit svou novou, právě dokončenou sbírku básní Morový sloup, dílo, v němž cena lidského života je posuzována s hlediska — které je vysoko, vysoko nad všemi neplatnými režimy — které tento muž přežil. A národ má přirozené právo, aby tyto básně dostal. V tomto případě ostatně úřední právo, vyplývající z jeho státního titulu básníka.

Včera jsem potkal u Národního divadla jednoho známého českého spisovatele. Ptal se mně jak se mi daří a já odpověděl, že si nemůžu stěžovat a ptal jsem se ho — jak se daří jemu. Odpověděl, že zatím to jde, ale od nového roku že to bude horší. Je zaměstnán jako korektor v jednom nakladatelství, v němž dříve měl význačné postavení. A právě se dověděl, že od nového roku už nebude moci vykonávat ani tuto práci. Šel jsem dál a s každým krokem se můj vztek zvětšoval. Podzimní slunce široce svítilo a oni se vrhají na člo-

věka jak divoká smečka psů. To chtějí tento vyjimečný stav ještě o rok prodloužit? Po tomto setkání jsem se rozhodl zodpovědět Vaše otázku, ačkoli jsem v tom zpočátku, jak víte, neviděl nic užitečného. Český spisovatel nesmí být ani korektorem? Ani korektorem?

Tak to nenechám. Všimněte si, že nemluvím o tom, co bylo před lety, nepokouším se obhajovat ničí politickou minulost a nejde mi o J. Seiferta jako o předsedu likvidovaného Svazu spisovatelů. V politice jsou vítězové a poražení, porážka znamená důsledky i v kulturní politice, pochopitelně. Ale je rozdíl mezi kulturní politikou a bezkulturní mstou. S čím počítají ti, kteří tak touží po pomstě? Že si na to nakonec zvyknem? Proč neudělají něco hezkého a neřeknou něco moudrého, jestliže mají výlučné právo mluvit? Kdo jim poděkuje za takové jednání a co po nich jednou zůstane? Až jednou J. Seifert zemře, dostane pomník. Buď na něm možná jen jeho jméno, ale každý bude vědět, kdo to byl. Když zemřou ti, kteří dnes rozhodují, zda Seifert smí publikovat, nebude nikdo vědět, kdo byli. Ale já tu nespravedlivost odstráním, jestliže se toho dožiji a vytesám na jejich náhrobky komentář. Nebo to udělá někdo jiný.

Zní to možná paradoxně, ale i takové příklady svědčí o tom, že zákony mají autoritu, že — nedbá-li se jich — vyvolávají alespoň strach. Nikdo se totiž neodvážá ospravedlnit takové jednání nějakým jednoznačným zákonem. Všechno probíhá jen na základě nějakých služebních rozkazů, příkazů a důvěrných směrnic. Člověk neví, v čem vlastně uvízl a kam by měl jít, aby se bránil. Nejraději by vzal klacek a prosekával si cestu. Ale kam? Do vězení nebo do blázince, protože by se tím provinil proti zákonu.

Československo má asi 15 milionů obyvatel. Letos zjara jsem se doslechl, že banka má údajně seznam, na němž je asi 15 osob, kterým v budoucnu nebude vyplácet honoráře ze zahraničí ve stejném kursu a za stejných podmínek jako ostatním. Např. jsem proto bance dopis s prosbou, aby mě o nové úpravě informovala. Odpověď přišla brzy. Byla na papíru s hlavičkou Živnostenská banka, "založena 1868". Obsah mě ale udivil, protože banka mi odpovídala na něco jiného. Odepsal jsem tedy a formuloval svou žádost co nejjednodušeji: ať mi laskavě řeknou, zda mi budou vypláceny peníze, které dostanu. Odpověď ze 7. července 1972 začíná větou, kterou by asi žádný účetní této banky od r. 1868 nenapsal: "... bohužel nemáme žádné podklady k podání informa-

ce, o kterou nás žádáte." Z toho jsem vyvodil závěr, který by Švejk formuloval asi takto: "Byl jsem holt zrovna jen jeden jediný z miliónu". Jestliže jsem vyřazen ze styku s bankami, musím jednat jako v zemi, v níž není ani nejmenší banka. Proto jsem oznámil svému nakladateli, aby mi poslal peníze po někom, kde sem náhodou jede.

Doufám jen, že je to legální. Později jsem se dozvěděl, že dosavadní předpis byl prý modifikován malou doložkou v tom smyslu, že ministr financí může stanovit výjimky. Tomu ale nevěřím, protože ten, kdo to říká, dělá z ministra hlupáka. Ministr ví, že prostým doplněním prováděcích nařízení nemůže kvůli patnácti lidem rušit ústavní zákony.

Ted' mě napadlo, že mi můžete pomoci. Udělejte to tak, abych za tento rozhovor dostal nějaký honorář. Žádný velký, řekněme 15 franků. Podle toho poznám, jak na tom jsem. Výsledek vám pak napíšu na pohlednici. Jestliže se takhle pomluva ukáže jako správná, tak si dovedu představit, co mě čeká: přijdu na nádraží... a v pokladně mi řeknou, že jsem z normální dopravy dráhou vyloučen a že musím jet na podvozků... jako negr. Opravuji: jako postava negra ze staré americké literatury

(§ 193, rasová diskriminace). • DZ: Jak myslíte, že to půjde dál?

• LV: Myslím, že to musí jít k lepšímu. Jsou lidé, kteří očekávají změnu v důsledku nějakého silného vlivu Ameriky, od bouřlivých událostí v Asii nebo v důsledku nějaké hezké resoluce z nějakého evropského hlavního města. Někteří věří na očist'ující zhroucení našeho hospodářství. To všechno je možné, ale podle mého je to všechno jen výmluva z únavy nebo nechuť znovu promyslet svůj život pro případ, že vše zůstane tak, jak to je. A přesto je tato poslední možnost pro praktického a čínorodého člověka nejrealističtější východiskem, které pro dobu našeho života slibuje nějaký úspěch.

Často se na mě obrazejí lidé, pro které je jakýmsi morálním problémem, že by jejich činnost mohla být za určitých okolností hodnocena jako "kolaborace". Říkám, že tento pojem pocházející z doby německého obsazení — tentokrát neplatí. Rozhodující jsou pohnutky a dál výsledek. Jestliže někdo ve své funkci chce působit tak, že důvěra lidí v budoucnost bude posílena, jestliže se mu podaří přikopat a nespravedlnosti zabránit a jestliže ve svém postavení či zaměstnání vytvoří hodnoty, které přispějí k bohatství společnosti, tak nevím, kdo by měl právo ho obviňovat. A kdo specifické znaky této doby

používá k tomu, aby v neprospěch některých a škodě všech dělal kariéru, ten je obyčejný lump, bez politického hodnocení. Tak divoké to u nás zas není, aby si někdo nemohl vypočítat, zda bude nebo nebude lumpem.

Lidé chtějí v klidu pracovat a mít z toho radost a užitek. Když už je to tak, jak to je, musí si to nějak uspořádat, jako by si jinde museli uspořádat život v jeskyních. Jestliže mi je k bydlení přidělena jen určitá místnost, tak tam alespoň uklidím, otevřu okna, vylepším si to. Můj přítel L. Pachman se toho držel dokonce ve vězení. Ošklivil si ten tak zvaný turecký záchod — díra v podlaze, nad níž si dřepnete.

Dal nad ni na stranu položenou židli a když ještě svého spoluvězně požádal, aby se obrátil, kadil jako Evropan. Byla to snad kolaborace?

Od svého mládí jsem předpokládal, že svět se dá zlepšit tím, že lepší lidé, to je vzdělanější, ctnostnější, neegoističtější atd. se dají dohromady a udělají převrat. To bylo naivní. Při podrobnějším zkoumání dějin a když jsem měl čas uvažovat, jsem došel k závěru, že svět se lepší v té míře, v jaké se lepší ti špatní v něm. V přímém střetnutí bývají ti "lepší" vždycky potlačeni a nadvládu získávají ti druzí, kteří jsou schopnější vládnout. Nejmenujme.

PŘIJMEME UNIVERSÁLNÍ NÁSTROJAŘE

A MECHANIKY S PRAXÍ.

Pracovníky pro práci na kovoobráběcích strojích. Pomocné dělníky a dělnice. Neznalé zaučíme. Angličtina není podmínkou. Příjemné prostředí.

OK Machine & Tool Co.

3455 CONNER ST., BRONX, N. Y.

TEL. (212) 994-6600

Reakce na zvyšování cen ve Švýcarsku

Mamutí podniky na "brzdovém pedálu"

Švýcarský tisk reaguje na minění obyvatele v otázce zvyšování cen téměř všech hospodářských produktů. Vitnou devizou je používání "brzdového pedálu" mamutími podniky, jakými beze sporu jsou např. velkoobchody Ccop, Migros, Denner — Usego či Carrefour. "Die Depeschagentur" se obrátila na výše jmenované koncerny s otázkou, co podnikají v boji proti zdražování. Zde jsou ve stručnosti nejzajímavější odpovědi:

Ccop Schweiz v Baselu:

Stejně jako každý jiný rok bude Coop ve všech svých 1900 filiálkách nabízet v průměru každých 14 dnů produkty životní potřeby za silně snížené ceny, které tak umožní vysoké úspory kupujícím.

Migros-Genossenschaftsbund v Zürichu:

I. v budoucnosti hodlá tato společnost podílet se na jakémisi cenovém regulátoru

ve švýcarském maloobchodu. Zaručuje, že při zajištění současného minimálního zisku bude zvyšování cen uskutečňováno jen u toho zboží, kde to situace — současná — bude vyžadovat. Tímto výrazem je míněno zboží, které podléhá celošvýcarskému zvýšení nákladů — u potravinářských výrobků se jedná o nové mlékárenské výrobky, 22 druhů masových či rybích produktů a pod.

Denner AG v Zürichu:

Zvýšení zaznamenaly především konzervy a čokoládové výrobky, vedle tvrdých alkoholů i některá francouzská vína. Akciová společnost však rozhodla, že výtěžek v průměru nesmí přestoupit 1,5%, větší výtěžky z dílčích oblastí budou převedeny na redukování cen u jiného zboží.

Usego-Eigenprodukte:

Zdraženy byly cigarety, tvrdé alkoholy, vína, mléčné výrobky, maso a značkové zbo-

ží, především "vinou" zvýšení daně a nákupní ceny. Speciální Usego-výrobky naopak zůstaly již dlouhý čas a zůstanou na starých cenách. K tomu budou i nadále pořádány akce na zboží denní potřeby, které zajistí nejvyšší možné úspory.

Carrefour AG (Romanel)

Tato společnost zásadně odmítá prodávat dále jakékoli výrobky, které od 1. prosince 1972 zaznamenávají zvýšení o 8%. Firma v osobním dopise na "strážce cen" Schürmanna podotkla, že nepřijme žádné zvýšení bez přímého nařízení jmenovaného. Tento dokument má společnosti sloužit k vyjednávání s dodavateli, na kterých především záleží jak a o kolik se jednotlivé ceny budou zvyšovat.

Již blízká budoucnost ukáže, do jaké míry vcelku dobře miněná opatření těchto mamutích podniků zůstanou v platnosti, a zda navíc přispějí ke skutečnému boji proti inflaci.

— ra —

Zajímavosti ze světa

Pověstné Zelené barety se vrací do Indočíny, tentokrát ve velmi ušlechtilé roli: pokusí se objevit víc než 900 mužů, kteří byli hlášeni jako nezvěstní nebo padli do zajetí Viet-Congu • Už zase bikini a nikoli olejové skvrny budou zdobit francouzskou Riviéru, díky tomu, že vláda konečně nařídila továrnám na jihofrancouzském pobřeží odvádět svůj olejový odpad potrubím nejméně dvanáct mil daleko do moře • V SSSR vzrůstá alkoholismus — podle vlastních sovětských neveřejných pramenů. Podle těchto pramenů stoupá — zvláště v Estonsku, potratovost • Podle odhadu světových ekonomů, letošní rok bude pro Japonsko rokem "závratného růstu". Po dvou letech poměrné stagnace letošek bude hospodářsky skvělý • Argentina hodlá v letošním roce zaplavit světový trh svou kukuřicí, pšenicí a hovězím masem, a očekává nemalý profit, protože nabízené zboží je přesně to, po čem je nyní ve světě poptávka • Podle důvěrných zpráv z Washingtonu má být letos Robert S. McNamara odvolán z místa ředitele Světové Banky a nahrazen John B. Connallym • Přestože berlínská zeď byla "zbezpečněna" mnoha rafinovanými zařízeními, uprchlo přes ni do západního Berlína v loňském roce 401 východních Němců, podstatně víc než před vylepšením zdi • Potichu a neveřejně začalo Rusko se sériovou výrobou svého největšího a nejsilnějšího bombardéru, který západní odborníci nazývají "Backfire." Zatím jich bylo vyrobeno nejméně dvanáct • Podle odhadu amerických odborníků, bez pomoci Číny a Ruska by mohl Severní Vietnam bojovat maximálně 90 až 100 dní • Spojené státy mají se 45 zeměmi na celém světě smlouvy, které obsahují formulaci o vojenské pomoci US oním státům v případě napadení nepřitelem • Britská letecká společnost BOAC hodlá nabídnout letenku New York-Londýn a zpět — mimo sezónu za pouhých 148 dolarů • 29 miliard dolarů věnuje letos USA na vědecko-technický výzkum. V roce 1960 činila ta suma 13,7 miliard • V Západním Berlíně pracuje v současné době v průmyslu víc nežli 82,000 dělníků z cizích zemí • Obměna evropského Společného trhu vzniká v Karibské oblasti. V Evropě je členy trhu 250 milionů obyvatel zemí zúčastněných na trhu, v Carib. oblasti zatím jen 5 milionů obyvatel ostrovů Barbados, Jamaika, Trinidad, Guyana, a Britský Honduras • Japonsko a Irán společně budují v Perském zálivu mohutný petrochemický zpracovatelský podnik •

Minirozhovor: Přes 12.000 spokojených . . .

Přes 12.000 spokojených

Jsmo roztroušeni po celém světě. Více než 13.000 Čechoslováků žije ve Švýcarsku. Většina z nich od roku 1968 nebo 1969. Krásné Švýcarsko, znamenající asi jen pouhou 1/500 zemského povrchu však této hrstce lidí "nestačí". Využívá svobody pohybu a — cestuje. A cestuje za přispění a pomoci našich občanů. V zürichské cestovní kanceláři City Tours působí pan O. Švábenský.

Pane Švábenský, kdy jste uskutečnili první zájezd? "Bylo to v roce 1969. Do Paříže. Zúčastnilo se ho tenkrát 22 osob."

A jak cestování pokračovalo? "Zákonitě. V roce 1970 naše cestovní kancelář rozšířila pro Čechoslováky sortiment — mimo Paříže to byly návštěvy Londýna, Říma a Bruselu — těchto zájezdů se zúčastnilo asi 3.000 osob. Individuelní přání jsme splnili téměř celé další tisícovce žadatelů. O rok později s námi

vycestovalo asi na 3.000 Čechoslováků, v loňském roce jsme uspokojili přes 5.000 uchazečů. Nejdelší individuální cestou byl "zálet" do Austrálie."

Nejúspěšnější kolektivní zájezd?

"Vánočně-silvestrovská návštěva Kanady a USA 1972/73. Navštívili jsme Montreal, Toronto, Miami, Washington, New York. Zájezd trval od 21. 12. do 7. 1., z toho jsme se šest dnů koupali na mlamském pobřeží právě v době, kdy vrcholil karneval. Setkali jsme se i s krajaný, kteří nám vydatně pomáhali, např. pánové Kent, Nev-lud, Kocourek, měli jsme besedu i se spisovatelem Benešem. Viděli jsme Kennedyho mys, Dyssney-Land, mrakodrapy . . . bylo to nádherné."

Snad ještě jednu otázku: Plány pro letošek?

"Vedle normálních, již zabývaných zájezdů i výletů — připravujeme opět jeden velký zájezd na závěr roku. City Tours nám opravdu vychází všemožně vstříc — např. v organizování pobytových letních či zimních táborů pro děti, kdy se opravdu jedná jen o krytí režie — proto věřím, že švýcarští Čechoslováci si budou moci vybrat: buď prožít Silvestra v Rio de Janeiro nebo opět na kanadsko-americkém zájezdu. A co hlavní: za přijatelné ceny. Částka za letenku a bydlení v moderních hotelích nesmí přesáhnout 2.000. S. Fr., jen jídlo si každý bude hradit sám." Děkujeme vám za informace.

8. VSŽ Košice	27 23
9. Sparta	27 22
10. Č. Budějovice	27 19

Diváci většiny zápasů byli svědky velmi rušných bojů. Hrál se převážně rychlý, tvrdý hokej, hodně se střídalo a co hlavní, uplatnila se celá dlouhá řada mladých, nových hráčů. Na jednu věc je však nutno upozornit: aby si hráči nepletli bojovnost s nedovolenou hrou nebo takovými incidenty, jaké se odehrály během zápasu v Košicích.

NEPELA POLITIK?

Citujeme Rudé právo z 25. ledna 1973: "Ondrej Nepela, zasloužilý mistr sportu ČSSR a SSSR, olympijský vítěz a mistr světa, přijal zprávu o zastavení palby ve Vietnamu s nadšením. Zpravodaj ČTK prohlásil: hrdinský, dlouholetý boj vietnamského lidu přinesl vítězství i díky neustálé mírové politice Sovětského svazu a socialistického tábora". (Je i toto prohlášení důsledek sovětské okupace? pozn. red.).

SPORT

V I. hokejové lize byly sehrány tyto zápasy: dohrávaný zápas minulého kola mezi Litvínovem-Brnem skončil 3:1. Pokračovaly zápasy dalšího kola:

Bratislava-Jihlava 2:4, Brno-Budějovice 5:2, Plzeň-Kladno 4:4, Sparta Litvínov 2:2, Košice-Pardubice 3:4, Kladno-Bratislava 4:0, Litvínov-Košice 2:3, Jihlava-Brno 6:3 a Čes. Budějovice-Sparta 4:2.

1. T. Pardubice	26 36
2. D. Jihlava	27 35
3. Škoda Plzeň	26 29
4. SONP Kladno	27 28
5. CHZ Litvínov	27 27
6. Sn Bratislava	27 25
7. ZKL Brno	27 24

Krajanský oznamovatel

Navštívíte-li Švýcarsko,

zastavte se v hotelu BELLEVUE,

Wollerau 25 km od Curychu směrem na Chur — s výhledem na curyšské jezero a vrcholky Alp. K návštěvě restaurace, dancingu, baru a hotelu zve

rodina Vojáčkova, (tel. 01-76 02 33).

PSACÍ A POČÍTAČÍ STROJE

pro krajany se slevou — jakož i veškeré opravy zařídí ANTONÍN ZETEK, Illnauerstr. 24, 8307 Effretikon, tel. 052-32 53 03

SERVIS

vašeho vozu zajistí rychle a spolehlivě W. PISOFT, společník fy: AUTO WEISS, Altstetterstrasse 228, 8048 Zürich, tel. 01-62 14 55.

České řeznictví a uzenářství ve Švýcarsku

Debrecinku, turistický, šunkový a šumavský salám, moravské a špišské klobásky, špekáčky, "utopence", jaternice, jelitka, tlačěnku játrovou, českou, ostrou s česnekem a superostrou s paprikou, pražskou šunku, maso všeho druhu a mnoho dalšího řeznického zboží dodá

VÁCLAV ČERNÝ, Sonnenbergstrasse 13, 5400 Ennetbaden, tel. 056-65 731.

GALERIE AKTUELL

s kvalitními originály, kresbami, grafikou a vzácnými rytinami starých mistrů má sídlo v Göteborgu, Švédsko, majitel JOSEF KAPLAN, tel. 27 79 84 (Organisování výstav po celé Evropě).

Přes UNIONFUNK

v Zürichu seženete českého taxikáře, znalého místních poměrů, památek a vůbec všeho zajímavého.

Volejte 01-47 30 47 a žádejte pana IVANA MĚDRA.

MALÝ OZNAMOVATEL

LUMBER YARD

REX LUMBER COMPANY
ENGLISHTOWN, N. J.
EXPERIENCED
FORKLIFT
OPERATORS

Good starting wage + fringe benefits. Apply in person or call for appointment.

(201) 446-4200

MECHANIC

Machinist

Mechanic for maintenance of heavy duty production lines. Read Blue Prints. Do own set-ups on machine tools, shop & floor work on production machines. For Intvw Call 212 647-4000 — Mr. Sid.

An Equal Opportunity Employer

Hledám

přítele dobrého charakteru. Jsem aktivní žena středního věku, bez závazků. Dám přednost muži, který má vztah ke staré vlasti a hledá oporu pro podzim života. — Pište do administrace listu. Značka: Vesele i vážně.

ČESKOSLOVENSKÁ CÍRKEV ADVENTISTŮ SEDMÉHO DNE koná pravidelné služby Boží každou sobotu od 10-12 hod. ve své vlastní modlitebně, 307 Ellis Ave., Irvington, N. J. — Odbočka čl. biblického domácího korespondenčního kursu oznamuje svou adresu: P. O. Box 278, Noble, Ill. 62868. Žádejte Bibli za minimální cenu. Bližší informace: (201) 432-5615.

Stanley Tools

HAS EMPLOYMENT OPPORTUNITIES FOR

- PRODUCTION SCHEDULER
- E. D. M. OPERATOR
- INDUSTRIAL ELECTRICIAN
- MAINTENANCE MACHINIST
- MILLWRIGHT
- TOOL & DIE MAKER
- DROP FORGE OPERATORS
- SET-UP MEN
- PRODUCTION WORKERS

If you are experienced in any of the listed job skills STANLEY TOOLS can offer you good wages steady work, advancement and a full range of fringe benefits. Apply at:

Stanley Tools

140 Chapel St.

Newark, N. J.

OR PHONE (201) 344-3545

An Equal Opportunity Employer

H & S PORK STORE

(PŘEDTÍM B. HRDINA)

PRVOTŘÍDNÍ párky, debrecínky salámy, klobásy, domácí salámy, paprikovaná slanina, tlačěnka a jiné masové výrobky. — Nezapomeňte ochutnat naše znamenité domácí uzené, jakož i vařené šunky. Chutné jaterničky a jelítka každý den čerstvé. Naše specialita: moravské (cikánské) uzené. Výsek čerstvého mladého vepřového, hovězího, telecího, jehněčího a veškeré druhy drůbeže.

JOSEF SUDA, majitel

35-10 DITMARS BLVD., ASTORIA, NEW YORK
 (mezi 35. a 36. ulicí) Telefon AS 8-8468

DAŇOVÉ VĚCI

vyřizuje krajan George Lech, Public Tax Accountant. Otevřel na 243 Východní 78. ulici v New Yorku, svoji kancelář. Poradí vám ve věcech daňových, připraví vaše přiznání a nabízí své služby ve všech věcech účetnických vůbec. Telefonujte mezi 10 AM — 7 PM na číslo: 212/988-9061.

WIREMEN
ASSEMBLERSMECHANICAL &
ELECTRICAL

Immediate openings. Call Mr. Cialone 516. 437-8220

BARTENDER

Part Time. Flexible Hours. Apply at:

RAMADA INN
 666 Sheridan Rd.,
 Highwood, Ill.
 Ask for Mr. Stacy

MALE CLEAN-UP
HELP WANTED

Nights. Apply in person only
**MILLER'S PREPARED
 POTATO COMPANY**
 140th & Western
 Blue Island, Ill.

SALAD MAKER

We have an opening for a salad maker to work the 7:30 AM to 4 PM shift Monday thru Friday.

Weekends and all government holidays off. Good starting salary and excellent employee benefits.

If interested please call:

Mrs. Tyson
242-3620

FRED HARVEY, INC.
 (Equal Opportunity
 Employer)
 Oakbrook, Illinois

Steel Manufacturing in N. J. (45 min. from NYC) looking for maintenance personnel, exp. in electrical mechanical field. Call (201) 721-6600 Mr. Gefert or (212) 585-0982 betw. 6-8 P. M.

\$14 daily and up semi-private health care facilities. All levels of nursing care. Green grove convalescent center and lodge Rt. 66 Neptune, N. J. 07753. Exit 10 directions: Garden State Parkway Exit 102 Asbury Park, N. J. Call (201) 774-6600.

MACHINE OPERATORS — production forming machine. Will train. Over time available. Located in Middlesex Boro. Blue Cross, Blue Shield, life insurance and other benefits all company paid. For appt. call (201) 356-9354 between 9 a.m. — 5 p.m.

PACKAGING MACHINE
MECHANIC

Must have exp. Set-up and Maintenance of Packaging Machinery. 446-6900 — Mr. Muller Northfield, Illinois

STEEL FABRICATION
WELDING

Manufacturer industrial commercial ladders. Company benefits. Good salary. A&E Forge Co. 561-3949 Chicago, Illinois

Knihy

nejvhodnějším darem pro každou příležitost. Velký výběr českých, slovenských jakož i anglických knih.

Napište si o ceník na adresu:

R. W. PEC — SEČASK
Box 6055, Terminal "A"

Toronto 1, Ontario, Canada Světový export českých a slovenských knih — distribuce čs. novin. Zastoupení čs. novin v celém světě, přijímání inserce, oznámení, prodej, koupě. Přijímáme také objednávky na zaslání Amerických Listů.

GENERAL LABOR —

Must read and write English. Day and night shifts. Apply Mar Pak 351 Oliver Street Newark, N. J. (Iron Bound section)

AUTO MECHANIC: Volkswagen experience necessary. All benefits. Call Service Manager, Val-Stream, Volkswagen. (516) 561-0500.

JEWELRY

Expd. Rubber Mold Cutter, excl. oppty. fringe benfts. Kellman Bros, 920 Bway, NYC, 212-677-3355.

TOOL Grinder. Experienced, tool and cutter, machine shop experience helpful. Will train full time, diversified, pleasant working conditions, unusual opportunity for right man. Severance Tool Industries, 748 Park Ave. Huntington, L. I. N. Y.

MACHINIST —
SET UP MAN M-W

Must be capable of setting up & repairing air & mechanical operating machines & fixtures. 2ND SHIFT. Apply personnel dept.

GULTON INDUSTRIES Inc.
 212 Durham Ave.
 Metuchen, N. J. 08840
 An Equal Opportunity Employer

FOREMAN OF SEWING
DEPARTMENT

Will handle all duties associated with manufacturing of sleeping pillows. **376-6767** Chicago, Illinois

COOK — SHORT ORDER

Montville Inn, Route 202, Montville, N. J. 6 Days — Closed Sundays Mr. Van — 335-2700

S. A. CHERNOFF

lékař

223 SECOND AVENUE, N. Y. C.

7-7818

Tel.: GRamercy 7-7697

Hours:

Daily 10 to 5:45 P. M.

Saturday 10 A. M. to 3 P. M.

Ťěžké chronické nemoci mužů a žen. • Krevní zkouška pro povolení a sňatku. • Naběhlé žíly léčeny bez operace. • X-Ray a Fluoroskop

EASY WAY AUTO DRIVING SCHOOL, Inc.

Easy Way Auto Driving School, Inc.,

37-06 Broadway, Astoria, NY 11103 • Tel.: (212) 932-2525 • Můžeme vám pomoci k řidičskému průkazu, i když neumíte číst anglicky.

HUDEBNÍ ŠKOLA

Všechny běžné hudební nástroje, zpěv, tanec. Manhattan, Queens nebo docházka do bytu kdekoli v NYC. Prof. M. Lebeda, 45-12 79th Str. Elmhurst, N. Y. 11373. Tel. 429-0025.

ANGLIČTINA

Chcete se naučit v krátké době dobře anglicky? Zcela nový způsob — soukromé hodiny \$8.00 — denně od 9 hod. ráno do 9. hod. večer Rose Fisher, 152 W 58 Street (6th Fl), Tel.: PL 7-9177

MAN/WOMAN — Able bodied-interested in learning warehouse shipping business. Good opportunity for advancement. Many benefits. Please call for interview (201) 489-4070

PRODUCTION WORKERS for 1st and 2nd shift. Modern food plant, Uniforms, hospitalization and other benefits. Apply in person. G. Whiz Products, 1045 Towbin Ave. off Route 70 Lakewood Industrial Park, Lakewood, NJ.

WAREHOUSE SUPERVISOR Experienced man looking for opportunity to run his own show. Take charge type, who can assume full responsibility for all receiving and stock functions at new store of expanding retail chain. Excellent salary and outstanding benefits including profits sharing. Must speak and understand English. **286-2544**

FIRST DEPT. STORES
 4810 N. PULASKI
 Chicago, Illinois

MACHINIST

Boring Mill, Planer Mill-Milling Machine, Exp. Own Set Up, Work From Drawings 212-387-7540

**ČESKOBRATRSKY
 PRESBYTERNÍ SBOR
 MISTRA**

JANA HUSA

351 E. 74 St., N. Y. C. NY 10021

NEDELNI

Bohoslužby v 10.30 hod. ráno
 Nedělní škola v 9.30 ráno.

Zkouška pěveckého sboru 10.45 ráno
 Golden Age Club on Mondays at 12.45 — 3.45 p.m.

ČESKÁ BIBLICKÁ HODINA
 každý čtvrtek v 7.00 hod. večer,
 Rev. Brent W. Fisher
 Tel. BU 8-6743
 879-5128

DOMOV SLUŽBY, NA NIŽ JE SPOLEHNUTÍ

Mixan-Kučera Funeral Homes, Inc.

23-86 31st Street (blíže Českého domova) — ASTORIA, L. I.

OTTO F. KUČERA, ŘEDITEL A BALZAMOVAČ SPECIALISTA

Více a více rodin, které použily dokonalé služby pohřebního ústavu MIXAN-KUČERA, doporučují tuto službu svým přátelům a příbuzným. Tato doporučení jsou upřímná a zcela dobrovolná na základě jejich naprosté spokojenosti. Kaple k dostání kdekoli v New Yorku.

Telefon RA 8-0278